

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת מקץ

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

תוכן הענינים

פרשת מקץ

מתוך עריכת השוה"ט ליל שב"ק פר' מקץ שבת חנוכה ר"ח טבת תשפ"ג.....ג

שב"ק זישב - שבת חנוכה תשפ"ד

עריכת שולחן הטהור ליל שב"ק.....ז

קידושא רבא בצפרא דשבתא.....ט

דעוא דרעוין.....יז

שיחות קודש

מעמד הדלקת נרות חנוכה לכלל ציבור אנ"ש.....יג

סעודת ראש חודש טבת בהיכל בית מדרשינו.....טז

תולדותיהם של צדיקים

הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זי"ע.....טז

פרשת מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים וגו' (בראשית מא א).

הכלי יקר מבאר ששתי שנים אלו הוזקק להיות אסור בבית הסהר יותר מן הנגזר עליו, מפני שתלה בטחוננו בשר המשקים, שנאמר (תהלים מה) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים, אלו המצרים שנקראו רהב.

ודקדק שם מה זה שאמר אשר שם ה' מבטחו, הוה ליה למימר אשר שם בה' מבטחו, כמו שכתוב (ירמיה יז ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, ומלבד הכפל שבפסוק זה צריך הלשון גם כן תיקון במה הוסיף לכתוב והיה ה' מבטחו, ועוד קשה למה קרא למצרים רהבים, ולא קראם בשם המפורסם.

וכתב לבאר, שבנוהג שבעולם שאדם שיש לו איזו מעלה ביתר שאת על חברו, אינו זוכר את חברו הקטן מערכו ובל ישא את שמו על שפתיו

מצד רום לבבו, וזו היא מענת הפילוסופים על השי"ת לאמר שלגודל רוממותו ית' אינו משגיח בשפלים בכל מה שתחת גלגל הירח, ולבטל דיעה נפסדה זו נאמר (שמואל א ב ג) אל תרבו תדברו גבוה גבוה יצא עתק מפיכם כי א-ל דיעות ה' ולו נתכנו עלילות, ר"ל אל תדברו שמצד שהקב"ה גבוה מעל כל גבוהים אין לו ידיעה בפרטי מעשינו, כי א-ל דעות ה' שיש לו ידיעה בכולם ולו נתכנו כל עלילות מעשה איש. וכדי לאמת דבר זה שהקב"ה שוכן את דכא ושפל רוח, צירף הקב"ה בשמו הגדול ית' ארבע אותיות של מספר מועט יותר מכל האותיות שבאלפ"א ביתא, כשתכתוב יו"ד ה"א וי"ו ה"א הסתכל בכל האותיות כשתכתבם במלואם, לא תמצא שום אות שיעלה למספר מועט כמו אלו. ודבר זה אנו אומרים בהלל (תהלים קיג ד) 'רם על כל גוים ה' על השמים כבודו', שהגויים אומרים שהקב"ה נמצא בשמי מרומים ואינו משפיל את עצמו להיות בארץ מתחת,

כי ה' דהיינו מהות השם הוא מבטחו, ועל זה אמר ברוך הגבר אשר יבטח בה' וכמה יהיה בטוח, על זה אמר והיה ה' מבטחו מהות השם הוא מבטחו. ועל הנחה שניה שלא לבטוח באדם כי רום לבבו מביאו לידי שכחה ע"ד ורם לבבך ושכחת את ה', אמר ולא פנה אל רהבים כי רהב הוא לשון רום לב וגסות רוח, כי אין לפנות פני מבטחו אל בשר ודם כי מצד רהבו וגסות רוחו אינו פונה אל הבוטח אליו, כמו שכתוב (בראשית מ כג) ולא זכר שר המשקים את יוסף, מצד שנעשה שר המשקים והושב על כנו ונעשה שר וחשוב, ע"כ לא זכר את יוסף, כי היה בעינו נבוה ושפל אנשים, ע"כ קרא למצרים רהבים. עכת"ד.

ואפשר לומר לפי דבריו שזה כוונת הפסוק 'יהי מקץ שנתים ימים', שאם אדם מסתכל על כל דבר שהוא נגזר מלמעלה, ולכל דבר יש קץ קצוב כמה הוא צריך להיות במצב הזו, אז אפילו עובר ענין זו לתקופה ממושכת, בעיניו נראה רק לימים ספורים. וזה כוונת הכתוב 'יהי מקץ', שיוסף הבין שמה שהוא נמצא בבית הסוהר, הוא לזמן קצוב כמו שנגזר עליו מאיתו ית"ש, ולכן אפילו שזה

אבל אנחנו בני ישראל אומרים, (שם פסוקים ה-ו) 'מי כה' אלוקינו המגביה לשבת', ובכל זאת 'המשפילי' לראות בשמים ובארץ'.

ובן אנו מוצאים בדברי חז"ל (מגילה יא.) א"ר יוחנן כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו' מן הכתובים שנאמר (תהלים סח ה) סולו לרוכב בערבות בי-ה שמו, ר"ל שכחותו ביה שמו כי עם היותו רוכב בערבות גבוה מכל, אע"פ כן י-ה שמו, שהם האותיות הקטנים במספר, והתיבה רק בעלת שני אותיות דהיינו המועט בצירוף האותיות וכל זה מופת על ענותנותו ית'.

ולפי זה מהות השם הגדול, הוא מופת ובטחון לתחתונים שהקב"ה זוכרם ומשגיח בהם, שלא יהיה פתחון פה אל המערער לומר שלגודל רוממותו יתברך עזב ה' את הארץ, ולא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם שאינו משגיח וזוכר את מי שהוא למטה ממנו במדריגה. על שני הנחות אלו נאמר פסוק זה, על הנחה ראשונה שיבטח בה' אמר אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו, כי מהות השם הגדול וקטנותו הוא מבטחו שהשם יתברך מתחבר לשפלים, לכך לא נאמר בה'

דברות

פרשת מקץ

קודש

ה

היה נמשך לשנתיים, בכל זאת היה נראה בעיניו לימים.
ודבר זה אנו רואים אצל הצדיקים שמקיימים 'ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא', שלצדיקים אלו היה להם מזוודה ארוז עם בגדי שבת מוכן לביאת המשיח, אצל צדיקים אלו אע"פ שביאת המשיח מתמהמה לתקופה ממושכת, בכל זאת נראה אצלם כמו ימים ספורים, שתמיד הם חושבים שבכל רגע ורגע יגיע קץ גאולתנו.

מתוך עריכת השוה"ט ליל שב"ק פר' מקץ שבת חנוכה ר"ח טבת תשפ"ג

שב"ק וישב - שבת חנוכה תשפ"ד

עדיבת שולחן הטהור ליל שב"ק

הושבתי את בני ישראל! וההבדל בין ידיעה לראיה הוא, שדבר שאדם רואה בעיניו אפילו שהוא גשמי מאמין בו, כיון שרואה אותו. אבל ידיעה שייכת בדבר רוחני, שרק המאמין בדבר רוחני מכיר בו. ולכן סוכה הגבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה, משום שלא מספיק לדעת שהיא קיימת אלא לראותה בחוש. וכן בנר חנוכה צריך להשריש את האמונה בלב כל אחד, ולכן אין להניחה למעלה מעשרים אמה.

ולפי דברים אלו מבאר מה שקשה להבין, כיצד האחים מכרו את יוסף לישמעאלים אחרי שניצל מהבור, הרי היה עליהם לראות שנעשה לו גם, וא"כ צדיק הוא. אלא צריך לומר שהאחים לא ראו שיש שם נחשים, אלא שידעו שסתם בור יש בו נחשים. וכיון שרק ידעו ולא ראו, לא היה גם זה גדול בעיניהם כ"כ.

ויקחהו וישליכו אותו הבורה והבור רק אין בו מים (בראשית לו כד). ומפרש רש"י, ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

הנה מקור דברי רש"י אלו הם בגמרא (שבת כב). בשם רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, ובגמרא שם בסמוך מביא עוד מימרא משמו, גר של חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה וכמבוי. וכבר דקדקו כל האחרונים על סמיכות מאמרים אלו.

וביאר המהר"ם שיק, שבגמרא במסכת סוכה (ב) מבואר שהמעם שסוכה הגבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה הוא משום שאין העין מבחינה למעלה מעשרים אמה, ובמצות סוכה הרי נאמר (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דורותיכם כי בסכות

אמה פסולה, דהיינו שמכך עצמו על למעלה שמן השמים יעזרו לו אזי פסולה, ולכן סמך לה המימרא של 'הבור רק אין בו מים', ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. דאם אין בו מים דרומז לתורה הקדושה, אזי יש בו נחשים ועקרבים, דרומז לדעות נפסדות.

היום היה היארצייט של הרה"צ רבי שאול יצחק רבינוביץ זצ"ל, בנו של יבלחט"א אדמו"ר ממשכנות הרועים שליט"א שהיה מגדולי המעוררים בענין הכלים הטכנולוגיים, והיה הולך מבית כנסת לבית כנסת לדרוש ולעורר בענין זה. פעם שמעתי דרשה ממנו, ואמר שניגש אליו אדם, ואמר לו, איך אתה אומר שכולם יורקו הכלים הטכנולוגיים, הלא עוד מעט יהיה בלתי אפשר להסתדר בלעדיהם, בגלל שכל הבנקים וכל המסחר יהיה דרך כלים אלו, אלא מה אתה אומר שזה מוזק ליראת שמים, יעזור השי"ת שנוכל להישאר יראי שמים. ענה לו ר' שאול יצחק, אולי תניד הפוך, אנחנו כיראי שמים לא נשתמש בכלים אלו, אלא מאי איך נסתדר בענין המסחר, יעזור השי"ת שנצליח לעבור את כל

דו"ז הגה"צ אבד"ק צעהלים זצוק"ל (הוא היה בנו של זקני הערוגת הבשם זי"ע, והתן אחיו הגדול זקני הגה"צ רבי אברהם יוסף אבד"ק אונגנור זצוק"ל. ומדי דברי בו אציין שהיה המוהל שלי בכרית שהתקיים כנוסטון, והוא הגיע במיוחד לערוך את הכרית מילה) אמר לבאר סמיכות המימרא של והבור רק אין בו מים, לענין נר הנוכח שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה, בדרך דרוש, דהגמרא בא ללמדינו מוסר השכל בענין חינוך הבנים לגדלם לתורה ויראת שמים מנעוריהם.

דהנה אמרינן (ברכות ל:): הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, והנה מדרך העולם כשלומדים את בנו חכמת חיצונית ושואלין אותו מדוע עושה כן, אזי משיב דנצרך בזמנינו לפרנסה, ואם אומרים אבל הוא מוזק ליראת שמים, אזי משיב דהשי"ת יעזור לו שיהיה יהודי כשר, אבל באמת הוא מהיפוך להיפוך, דבענין פרנסה הכל בידי שמים, אבל בענין יראת שמים אין סומכין על שמים אלא צריך לעשות בעצמו, ואם לומדים חכמות אחרות בילדות אזי נדרש ח"ו בלבו דיעות נפסדות ח"ו, והוא דאמר נר הנוכח דרומז לתורה ויראת שמים, כמו שנאמר (משלי ו כג) 'כי נר מצוה ותורה אור', ואם הניחה למעלה מעשרים

למאי עציבת, אמרה ליה כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת, אמר לה בתי מאי איכפת לך מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק. הרי אנו רואים שבחנוכה יש שתי בחינות של נס, אחד הרוחני, ואחד הגשמי שהוא הטבע, כדאמרן.

גם בענין הבור רק אין בו מים, מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו, יש שתי בחינות אלו, יש בחינה של נחשים ועקרבים באופן גשמי, ויש גם בחינה בענין זו באופן רוחני, כמו שמובא בסידור שלנו, בהערה על מה שאומרים 'אבינו מלכנו נא אל תשיבנו ריקם מלפניך', כי תפלה פסולה ח"ו נדחית למקום הקליפות שהוא בור רק, וזהו 'אל תשיבנו ריקם מלפניך', למקום הרק. וכפי קוצר כוונתי, כוונת ההערה שהבור רק הוא ענין הנחשים ועקרבים שיש בה, והם ענין הקליפות. אחי יוסף רצו לפגוע ביוסף ע"י נחשים ועקרבים גשמיים, וגם לפגוע בו ע"י הכוחות הטומאה של הקליפות.

אמנם בכל מה שביארנו עדיין אינו מיושב ענין הסמיכות של המימרא בענין 'הבור רק אין בו מים', לענין מבוי שהוא למעלה מכ' אמה

המכשולים, ונוכל להסתדר בלי ההשתמשות בכלים אלו. ודברים אלו דומים לדברי הרב מצעהלים.

ובדרך אפשר נראה לבאר הסמיכות של הגמרא, בענין והבור ריק אין בו מים, לנר חנוכה שהוא למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי. הדנה אמרו חז"ל בכוונת הפסוק 'כי בסוכות הושבתי' (סוכה יא:), כי בסוכות הושבתי את בני ישראל ענני כבוד הו, דברי ר' אליעזר. ר"ע אומר, סוכות ממש עשו להם. הרי שבסוכות יש שתי בחינות, אחד רוחני, ענני הכבוד, ואחד גשמי, סוכות ממש.

וכמו כן לגבי חנוכה יש את שתי הבחינות הללו, הרוחני והגשמי. הרוחני הוא כוח הנס, שפך השמן שהיה בו שמן ליום אחד דלק לשמונה ימים. והגשמי הוא ענין הטבע, והוא לפי מה שהיה רגיל לתרץ ב"ק **אאזמו"ד** זי"ע קושיית הבית יוסף, הלא היה מספיק שמן ללילה אחד, וא"כ מה היה הנס ביום הראשון. ותירץ, דגם ביום הראשון היה נס, דעצם זה ששמן דולק זה ג"כ נס. וכמו שמצינו בחז"ל (תענית כה.) אצל ר' חנינא בן דוסא שראה שבתו היתה עצובה בערב שבת, אמר לה בתי

וזה ענין הנר חנוכה ששמים על פתח ביתו מבחוץ, כדי להאיר מתוך הבית הקדושה של הענין של אחד יחיד ומיוחד לתוך רשות הרבים, שהבתים שלנו אינם מושפעים מהרחוב מהרשות הרבים, אלא אדרבה, אנו משפיעים על הרשות הרבים האור והקדושה של האחד יחיד ומיוחד.

יעזור השי"ת שנוכה להיות מהמשפיעים ולא מהמושפעים מכוחות הרחוב ועי"כ נוכה לבנות בית המקדש ולביאת גוא"צ בב"א.

פסולה, ונראה לומר שענין הקורה, הוא ענין לעשות היכר בין המבוי שהוא רשות היחיד לרשות הרבים. וכוונת רשות היחיד, הוא רשות ששם שולט האחד יחיד ומיוחד, שבבית של אדם שם יש ענין השראת שכניה, משא"כ כשהולכים לרחוב שם כבר שולטים רבים כביכול, לא רק האחד יחיד ומיוחד, ולכן היו נוהגים אנשי מעשה שהיו שמים ידם על המזווה כשהיו יוצאים מהבית, והיו מתפללים תפילה חרישית, לינצל מכל פגעיו הרשות הרבים.

קידושא דבא בצפרא דשבתא

יעבור זעם, ויוכלו להשתמש בו שוב בשכם, וכשקראו פסוקים אלו חשבתו שכמה מתאים שאנו קורים פרשה זו בספר הלוח.

אנו מוצאים שיעקב אבינו נתן את שכם ליוסף הצדיק, כמו שנאמר (שם מח כב) 'ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, ופירש רש"י, לפי שאתה מורח להתעסק בקבורתי, וגם אני נתתי לך נחלה שתקבר בה, ואיוו, זו שכם, שנאמר (יהושע כד לב) 'ואת עצמות יוסף

וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. ויאמר ישראל אל יוסף הלוא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני. ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר וישלחתי מעמק חברון ויבא שכמה (בראשית לו יב-ד).

היום השתמשו בספר תורה שיהודי יקר נידב אותו לקבר יוסף הצדיק בשכם, ואנו משתמשים בו עד

לא נמכר אלא על ידי חלום שנאמר (בראשית לו יט-כ) 'ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא. לכו ונמכרנו וגו'', ולא מלך אלא ע"י חלום שנאמר (שם מא א) 'ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם'.

בספר בעל שם טוב עה"ת (בפרשתן ח) מביא שהבעש"ט ביאר הפסוק (ירמיה לו ז) 'ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע', כי מן הדינים בעצמם צומח הישועה. ובמקור מים חיים (שם ח) כתב 'וממנה יושע' הם האותיות 'ומהמן יושע'. והכוונה שמה שהיה נראה לעין רעת המן הרשע, דייקא משם הגיע הישועה.

כלל ישראל בעת הזאת נמצאים בעת צרה, ובטוחים אנו שממנה יושע, שנוכה לראות ישועות ורחמים מרובים.

יעזור השי"ת שנוכה לישועת ישראל, שנוכה לצאת מצרה לרווחה ושנוכה לגאולה שלימה בבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם'.

ולבאורה לפי מה שקראנו היום היה צריך ענינו של שכם לעורר בו הרבה צער ויגון, ששם התחיל כל צרותיו ממכירתו. וא"כ צריכים להבין למה יעקב בחר דוקא בשכם לתת לו מתנה, שהיא תהיה מקום קבורתו.

ונראה שיעקב הבין שכל גדלותו של יוסף הצדיק התחיל ממאורע זו שהיתה בשכם, שהגם שבתחילה היה נראה לעין שדבר זה היה לרעתו, אולם לבסוף ראו שצרה זו היא מה שהביאה את יוסף שיוכל להגיע לדרגות הרמות שלו.

ודברים דומים לאלו איתא במדרש (תנחומא וישב ט), בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם מכה באיזמל ומרפא ברטייה, והקב"ה במה שהוא מכה הוא מרפא שנאמר 'כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך' (ירמיה לו ז), יוסף

רעוא דרעוין

'חרן' שהתחלת התיבה ג"כ באות ח' כמו תיבת 'חותם'. 'פתילך' הוא כנגד יצחק אשר נלחם בפלשתי"ם שהן מכוחות הדין שמספרם י' פעמים אלקי"ם, ופתיל"ל ג"כ בנימטריא י' פעמים שם הוי"ה, 'מטך' הוא כנגד אברהם שנלחם במצרים אשר שם נשקעו ישראל במ"ט שערי טומאה, ואברהם עשה הכנה לכל ישארו ח"ו לשם ושיכנסו למ"ט שערי קדושה, והוה מט"ך.

ועלה בלבי דהנה זקני האמרי נועם בפרשתן פירש ב'חותמך' לפח השמן הטהור שמצאו בני ישראל בנס החנוכה, ו'פתילך' רמז לפתילות נרות החנוכה, ו'מטך' רמז לגוף המנורה בשבעת קניה הכלולים זה מזה ז' פעמים ז' עולה מ"ט עיי"ש, ע"כ. נמצא אם כך שעל ידי הדלקת המנורה הנרמות בחותמת והפתילים והמטה יש ניצחון והכנעה לכוחות הטומאה הנרמזים ג"כ בהם.

והנה ידוע בשם הרה"ק רבי פינחס מקאריין זי"ע בסוד מעשה תמר שממנה תוצאות חיים הגאולה על ידי משיח צדקנו, ועוד אמר הרה"ק ר"פ

ויאמר מה הערבון אשר אתן לך ותאמר חותמך ופתילך ומטך אשר בידך (בראשית לח יח)

הבני יששכר (כסלו-טבת ד, קלג) הביא בשם ספר שברי לוחות (שחיבר הרה"ק רבי יחיאל מיכל הי"ד מקדושי נעמרוב שנעקד"ה במאורעות ת"ח ת"ט) לפרש הפסוק (תהלים קכד ז) 'נפשנו כצפור נמלטה מפ"ח יוקשים', מפ"ח ראשי תיבות מצרים פ'לשתים ח'רן, שהם ג' הקווין של הסטרא אחרא שנלחמו בהם ג' אבות העולם, אברהם כמו שכתוב (בראשית יב י) 'יורד אברם מצרימה', וכן 'ועל אברם ממצרים' (שם יג א), יצחק נלחם בפלשתים ויעקב בחרן, והנה תמר הצדקת חשקה והשתדלה להרים את קרן מלכות ישראל, לכן חיפשה אחר ג' הסימנים מ"טה פ'תיל ח'ותם (שם לח, יח) שהם הר"ת מפ"ח להמשיך אל המלכות את שלושת הקווין.

'חותמך' הוא כנגד יעקב שחותמו אמת, כמו ששכתוב (מיכה ז ב) 'תתן אמת ליעקב', ואמת נקרא 'חותם' כמו שאמרוש חז"ל (שבת נה). 'חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת'. ורמז ליעקב שנלחם בקליפה הנקראת

מקאריץ זי"ע שבזמן הדלקת נרות חנוכה מתנוצצת מאורו של משיח, ונמצא שבהדלקת הנרות הנרמזים בחותמת והפתילים והמטה כמ"ש באמרי נועם הנ"ל משפיעים בכך מעט מאור הגאולה העתידה. וראיתי מובא בשם האדמו"ר ממאניסמריטש זצ"ל שמרומז זאת בנוסח הנרות הללו, במה שאנו אומרים 'וכל מ'צות ש'מונת י'מי ח'נוכה' שהוא ראשי תיבות משי"ח.

ונראה לי להוסיף בזה, שכן במעשה תמר נקראו התאומים בשם זרח ופרץ מלשון 'מה פרצת עליך

פרץ' (בראשית לח, כט), ויש לרמז גם זאת במצות נרות חנוכה, 'פרץ' מלשון מה שהשמן שהיה מספיק ליום אחד נעשה בו גם ודלק שמונת ימים ופרץ מגדר טבעו, וגם 'זרח' רומז לענין אור החנוכה שזרח עליהם בימים ההם מתוך חושך הצרה, כענין 'זרח בחושך אור לישרים' (תהלים קיב ד).

ויעזור השי"ת שבזכות הדלקת נרות חנוכה נזכה לאורו של משיח שיופיע עלינו על יד איש בן פרצ"י ונשמחה ונגילה בגאולה השלימה בב"א.

שיחות קודש

מעמד הדלקת נרות חנוכה לכלל ציבור אנ"ש נר ה' דחנוכה תשפ"ד

בחצרות החסידים נהגו לציין במיוחד את הנר החמישי של חנוכה, ובפשטות הכוונה שכן נחלקו בגמרא (שבת כא:) לבית שמאי פוחת והולך ולבית הלל מוסיף והולך, ובכל הימים הראשונים עד הנר החמישי יוצא שלשית ב"ש מדליקים יותר נרות מלשית ב"ה, אבל ביום החמישי שלבית הלל מדליקים ה' נרות ולבית שמאי ד' נרות, לכן לזכר ענין זה ציינו ביותר את החשיבות של היום הזה.

ראיתי בספרים הק' עוד טעם משום שהנר החמישי לעולם אינו חל ביום השבת, ולכך החשכות שביום הזה גדולה מבשאר הימים, שאין לה את מעט האור שיש בתוך החושך, ולזאת מציינים יום זה במיוחד ומבקשים מאת השי"ת 'כי אתה תאיר נרי ה' אלוקי יגיה חשכי' (תהלים יח כט), שיאיר לנו את גודל החשכות שביום החמישי, וזה ענין 'מוסיף והולך' היינו לא רק בכמות הנרות שמדליקים אלא גם באיכות הנרות עד כמה שהם מאירים לנו את החושך.

הנה בנוסח על הניסים: 'רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך', ומזכירים ה' פעמים 'ביד'. וחשבתי הרמז בזה שה' פעמים 'יד' עולה למנין ע', והנה בנוסח הגדה של פסח אומרים מה שאמר רבי אלעזר בן עזריא: 'הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות', ונראה מכך שענין מספר

ע' יש לה שייכות ליציאת מצרים 'בלילות', והיינו ענין הגאולה מתוך חשכות הלילה, וזה הענין שמזכירים ה' פעמים 'יד' כמנין ע' רמז לאור נרות החנוכה שזוכים בתוך חשכות הגלות הרומז ללילה.

בהמשך הנוסח של על הניסים אומרים, 'ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה', וצריך ביאור יתור הלשון 'כהיום הזה', ומצאתי שלשון 'כהיום הזה' מזכירים גם בכל יום בפסוקי דזמרה 'כי ידעת כי הזידו עליהם ותעש לך שם כהיום הזה', ולפי הנ"ל אתי שפיר שמזכירים בחנוכה את הגאולה ממצרים שיצאו מחשכות מ"ט שערי טומאה לאור גדול, וכמו שכתוב (שמות י כג) 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם', וזכו אז במצרים לאורות גדולות דווקא מתוך גודל החושך והגלות, וכמ"ש במדרש (ילקוט"ש בשלח רמז רמד) שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, ויש בזה לימוד גדול שלא יתייאשו גם בעומק הגלות והחושך לבל ידח ממנו נידח, שהשי"ת יגאלם ויצילם לאור עולם.

והנה בימי החנוכה העיקר שתיקנו הוא 'להודות ולהלל לשמך הגדול', ואיתא בחובת הלבבות שעל ידי ההודאה וההלל להשי"ת על כך שהוציאו מחושך לאור יתחזק האדם באמונה וביטחון. ואפשר שלכן האריכו בנוסח על הניסים: 'רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך', ופירטו את כל פרטי הנס באריכות יתרה, שניצחו במלחמה על אף שהיו מועטים וחלשים וכו', אלא משום שהיו טהורים ועוסקי תורה וצדיקים לכן זכו לנצח אף שהיו מועטים.

ויעזור השי"ת שנזכה לתשועה גדולה ופורקן כהיום הזה, וענין 'תשועה גדולה' רומז לכך שגם השי"ת בכבודו ובעצמו יגאל מגלות ששרוי בו, ואז יתגדל ויתקדש שמייה רבא והיה ה' למלך על כל הארץ.

סעודת ראש חודש טבת בהיכל בית מדרשינו יום רביעי פרשת מקץ תשפ"ד

הנה איתא בספרים הק' שכל מאורעות החודש כלולים בראש החודש, ובעשרה לחודש טבת אנו מציינים זכר לענין חורבן בית המקדש, וימי החנוכה הם לציון חנוכת המזבח, ולכך ראש חודש טבת לעולם כלולה בתוך ימי החנוכה לרמז שאנו בטוחים גם עתה שנזכה לבנין בית המקדש בקרוב ויתוקן פגם חורבן בית המקדש.

הנה הציורף לחודש טבת יוצא מס"ת של הפסוק (תהלים לד ז) גדלו לה' את' ונרוממה שמו, שיש בזה רמז לכך שהשי"ת נמצא עמנו בגלות כענין 'עמו אנוכי בצרה' (תהלים צא, טו), ויש בזה רמז לגאולת עולם כענין שאמרו חז"ל (מגילה לא). 'כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא אתה מוצא ענוותנותו', וזה שנאמר 'גדלו לה' אתי, היינו שגדלותו בכך שהוא שרוי עמנו בעומק חשכות הגלות.

והיא גם ענין חנוכה שנצטוונו להניח את הנרות למטה מעשרה טפחים, רמז לכך שהשי"ת משפיל את עצמו למעוטים שבבני ישראל ומכניע את גדלותו אלינו, וזה 'ונרוממה שמו יחדיו', היינו בכוח האחדות בין בני ישראל לרבות השפלים ביותר נזכה שיגאלנו מגלות המר. וכמו שבהוצאת הס"ת מקדימים באמירת 'ויהי בנסוע הארון' 'ברוך שמה' וכו' ואז מכריזין בקול 'גדלו לה' אתי', כך גם בחנוכה אנו מקדימים ומכינים את עצמינו בקדושת הימים האלו עד שמגיעים לראש חודש טבת שאז מתנוצצת הארת 'גדלו לה' אתי.

ויעזור השי"ת שנזכה ענין 'ונרוממה שמו יחדיו' בגאולה השלימה בב"א.

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיו"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זי"ע
ו' טבת תרנ"ט

בשבוע הבעל"ט חל היו"ד קדישא של הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זי"ע, ורבים מזקני הסתופפו בצילו והיו מקרוביו, ובעת ביקורו של הרה"ק רבי יחזקאל זי"ע ארץ ישראל התיידד עם זקני הרה"ק רבי אלעזר מענדל זי"ע, וזקני בעל הערוגת הבושם זי"ע הסתופף בצילו וכן גם זקני הרה"ק רבי הירש מליסקא זי"ע, וחתני שליט"א הוא נכדו של הרה"ק משינאווא זי"ע.

הרה"ק משינאווא זי"ע היה לו עבודה קדושה בתפילת שחרית בשיר של יום רביעי, וכל הנאספים היו פורצים בבכי בעת שאמר הפסוק 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני' (תהלים צד יח). והרב מנאסיד זי"ע היה אומר שלשינאווא אין צריכים לבוא בנסיעה לראש השנה או יום הקדוש, אלא צריכים לבוא ליום רביעי בשבוע.

חתני שליט"א הוא נכדו של הרה"ק רבי פינחס חיים הלוי הורוויץ בעל הפתחא זוטא זי"ע, וכך גם נכד הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע. בעל הפתחא זוטא זי"ע היה נוסע לשינאווא רק לשבת קודש, וליו"ט היה נוסע לגארליץ, ופעם אמר לו הרה"ק משינאווא זי"ע: "הייתם אצלי על יו"ט", והוא לא הבין למה כוונתו קודשו אחר שלא היה מעולם ביו"ט

בשינאווא, עד שנזכר שהיה פעם בפורים ונקרא בשם יו"ט במגילת אסתר (ט, כב) 'והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב'.

פעם בשהותו של הרה"ק משינאווא זי"ע במרחצאות העיר קרעניץ נכנסה אליו לבית המדרש אשה אלמנה והחלה לצעוק שהרבי יתפלל בעד בתה שהיא חולה מסוכנת, והרה"ק זי"ע צעק עליה על שהעזה להיכנס לתוך ביהמ"ד, והיא נפלה על רצפת ביהמ"ד והבטיחה שלא תצא עד שהרבי יברך את בתה, ובאותו הזמן בית המדרש מלא וגדוש באנשים וביניהם רבנים גדולים שהפצירו בהרה"ק שיתפלל על בת האלמנה.

ושם בעיר קרעניץ היה רופא גדול מומחה, ושאל הרה"ק למה אינם הולכים לרופא ההוא, ענתה האשה לאמר שכבר היו אצלו ואין בידו לעשות כלום לרפואת בתה, אמר הרה"ק בפליאה: "מה, כך אמר הרופא, אני אברך אותה שהיא תבריא וכולם יראו שיש בורא ומנהיג לעולם והוא הרופא לכל בשר", ומיד ניגשו אל האלמנה ואמרו לה שאין לה מה לחשוש ושתחזור לביתה ובתה תבריא בעז"ה. ולמחרת כבר קמה הבת על רגליה וליום לאחר מכן עמדה מחוץ לבית כאחד האדם וכיבסה את הבגדים.

רופא העיר יצא באותו היום לטיול, ובהגיעו לבית האלמנה חשב להיכנס ולשאול על כך שלא חזרו אליו עם הבת החולה, ותיכף כשנכנס לבית ראה את הבת עומדת ותולה את הכביסה, ושאל אותה אודות הבת החולה האנושה שהיתה בביתם, אמרה לו הבת שהיא היא אותה החולה, אמר לה הרופא שיתן לה ממון רב רק אם תאמר לה לאיזה רופא פנתה, ענתה לו הבת שלא הלכה לאף רופא ולא לקחה שום תרופה, רק היה כאן בעיר "הרבינער הלבפשטאם" מהעיר שינאווא והוא שהבטיח שאבריא מחוליי וכך היה.

{סעודת מלוה מלכה מוצש"ק מקץ - שבת חנוכה תשפ"ג}

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הרה"ח רבי משה אייזיק הלוי פיין הי"ו
לדגל השמחה השרויה במעונו בהולדת נכדו למזל"ט
בן לבנו ידידנו הר"ר צבי פינחס הלוי הי"ו

יזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים
ולהכניסו בביתו של אברהם אבינו בעיתו ובזמנו
ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח
בבריות גופא ונהורא מעליא.